

Rapport

Projectnummer: 365275

Referentienummer: SWNL0251604

Datum: 01-11-2019

Aanvullend natuuronderzoek vleermuizen en vogels Delftweg te Tuitjenhorn

Een aanvullend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Opdrachtgever:
Zeeman Real Estate
De heer D. Noë
Postbus 4030
1620 HA HOORN

Verantwoording

Titel	Aanvullend natuuronderzoek vleermuizen en vogels Delftweg te Tuitjenhorn
Subtitel	Een aanvullend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer	365275
Referentienummer	SWNL0251604
Revisie	D1.0
Datum	01-11-2019
Auteur	Daisy de Vries
E-mailadres	daisy.devries@sweco.nl
Gecontroleerd door	Maikell Verkade
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Maarten Mouissie
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Kader van het onderzoek	4
1.2	Aanleiding	4
1.3	Doel	4
2	Wettelijk kader	5
2.1	Wet natuurbescherming	5
2.2	Beoordelingskader	7
3	Methodiek	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Vleermuizen	8
3.3	Vogels	9
4	Resultaten veldonderzoek	11
4.1	Vleermuizen	11
4.2	Vogels	12
4.2.1	Huismus	12
4.2.2	Steenuil, kerkuil en ransuil	12
5	Effecten en toetsing	15
5.1	Vleermuizen	15
5.2	Vogels	15
5.2.1	Huismussen	15
5.2.2	Steenuil, kerkuil en ransuil	16
6	Conclusie en aanbevelingen	18
6.1	Conclusie	18
6.2	Aanbevelingen	18
	Bronnen	19
	Bijlage 1 Waarnemingen	20

1 Inleiding

1.1 Kader van het onderzoek

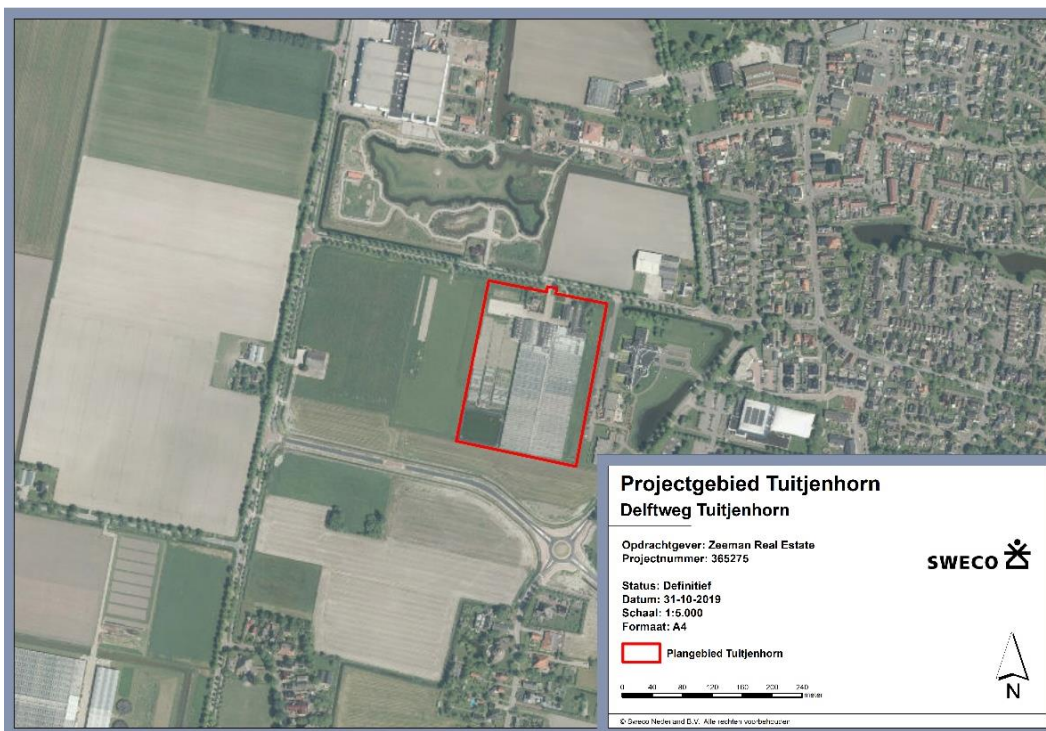
In het kader van een bestemmingsplanwijziging voor de percelen aan de Delftweg 17 in Tuitjenhorn is een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd (de Vries, 2019). Met betrekking tot soortenbescherming is geconcludeerd dat vervolgonderzoek noodzakelijk is naar de beschermde soortgroepen vleermuizen en vogels.

1.2 Aanleiding

Aan de Delftweg 17 in Tuitjenhorn, gemeente Schagen, ligt een perceel met daarop een woonhuis, kantoorruimte, kassencomplex en schuren, de voormalige bedrijfsgebouwen van zaadveredelaar Nickerson Zwaan/Hazera (figuur 1). Het voorgenomen plan is om deze bebouwing te slopen om ruimte te maken voor een nieuwbouw project voor woningbouwontwikkeling van circa 60 woningen. Om een eerste inzicht in de mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in en om het projectgebied te verkrijgen, is een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd (de Vries, 2019) wat de basis vormt voor dit aanvullend natuuronderzoek. Het verkennend onderzoek wees uit dat er mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van verschillende op grond van de Wet natuurbescherming beschermde soorten vleermuizen en vogels in het projectgebied aanwezig kunnen zijn.

1.3 Doel

Het doel van het aanvullend onderzoek is om vast te stellen of een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk is door vast te stellen of (vaste) rust- en voortplantingsplaatsen aanwezig zijn binnen het projectgebied.

Figuur 1.1 Ligging van het projectgebied.

2 Wettelijk kader

2.1 Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij onderscheiden we drie verschillende beschermingsregimes waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1. e.v.)

- Lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- Lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage I Verdrag van Bern (artikel 3.5 e.v.)

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- Lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v.)

- Lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond. Onderzoeken naar het voorkomen vanuit de *Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn*, hebben een geldigheidsduur van drie jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Voor *Andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *Andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie onder voorwaarden vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming. Onderzoeken naar het voorkomen van *Andere beschermde soorten* hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Met artikel 3.10 van de wet wordt het mogelijk gemaakt om die bescherming op te heffen om redenen die onder meer verband houden met ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of verband houden met onder meer het bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen. Met artikel 4 van de verordening van provincie Noord-Holland wordt een dergelijke vrijstelling gegeven. De diersoorten waarop de vrijstelling ten behoeve van ruimtelijke ingrepen ziet, worden genoemd in tabel 2.1. In artikel 5 van deze verordening is de meldings- en rapportageplicht opgenomen. Deze zijn opgenomen, zodat er een goed beeld gehouden kan worden op welke manier er van de vrijstelling gebruik wordt gemaakt en de vrijstelling niet zorgt voor een verslechtering van de desbetreffende soort. Ook zijn hier een aantal artikelen opgenomen die helderheid verschaffen over wie de vrijstelling mag gebruiken en wordt de link met het Faunabeheerplan vastgelegd. Voordat er tot uitvoering van de vrijstelling overgegaan mag worden, moet de intentie tot uitvoering aan de provincie worden gemeld. Dit zodat het bevoegd gezag op de hoogte is van het gebruik van de door hen verleende vrijstelling en de mogelijkheid heeft tot (steekproefsgewijze) controle. In de melding zal de eigenaar, de grondgebruiker of degene aan wie namens hem, conform artikel 3.15 zevende lid van de wet, toestemming is verleend, aangeven wanneer er waar uitgevoerd zal worden op grond van de vrijstelling. Eventuele latere wijzigingen van dit voornemen moeten ook worden doorgegeven. Ter controle op de gunstige staat van instandhouding van de soort en in verband met de evaluatie van de toegepaste werkwijze is het van belang dat de grondgebruiker aan het einde van de periode van uitvoering rapporteert (provincie Noord-Holland, 2016).

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de wet geldt een ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorieën soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

Tabel 2.1 Vrijgestelde soorten in Noord-Holland (Provincie Noord-Holland, 2016)

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>

2.2 Beoordelingskader

Uit de Wet natuurbescherming volgt dat het zonder ontheffing of vrijstelling niet is toegestaan om verbodsbepalingen ten aanzien van vogels (art. 3.1), Habitatrichtlijn Bijlage IV soorten (hieronder vallen onder andere alle vleermuissoorten) (art. 3.5) en andere beschermde soorten (art. 3.10) te overtreden. Om te voorkomen dat verbodsbepalingen worden overtreden, kunnen mitigerende maatregelen worden getroffen. Indien deze mitigerende maatregelen tijdig functioneel zijn en zodanig dat daardoor geen sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, dan kunnen werkzaamheden doorgang vinden zonder ontheffing. Indien deze mitigerende maatregelen niet tijdig functioneel zijn, is sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en dient een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. In dat geval moet (veelal) compensatie plaatsvinden om de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en) te kunnen garanderen.

3 Methodiek

3.1 Inleiding

Aan de hand van aanvullend veldonderzoek is in beeld gebracht welke beschermde soorten vleermuizen en vogels aanwezig zijn in en rondom het projectgebied en welke functies het gebied voor ze heeft. De focus ligt daarbij op het vaststellen van (vaste) rust- en voortplantingsplaatsen van soorten. Daarnaast is gekeken of het projectgebied en/of de directe omgeving essentieel foerageergebied en/of leefgebied vormt voor beschermde soorten en of sprake is van essentiële vliegroutes van vleermuizen. De werkwijze is per soort(groep) nader omschreven in onderstaande paragrafen. Aan de hand van de onderzoeksgegevens is beoordeeld of soort(groep)en beïnvloed kunnen worden door voorgenomen activiteiten en of dit leidt tot een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd of een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd moet worden.

3.2 Vleermuizen

Uit het verkennend natuuronderzoek is gebleken dat de vleermuisfuncties voortplantings- en rustplaatsen (zomer-, kraam- of paarverblijfplaatsen), foerageergebieden en vliegroutes in of nabij het projectgebied potentieel aanwezig kunnen zijn.

Aan de hand van vleermuisonderzoek is nader beschouwd welke functie(s) de gebouwen, de tuin en de directe omgeving heeft voor vleermuizen. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door vleermuisdeskundigen van Sweco. Daarbij is gebruik gemaakt van Pettersson D240x batdetectors. Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden conform het Vleermuisprotocol 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2017). Daarbij zijn de volgende functies onderzocht:

- kraamverblijfplaats:
 - gewone dwergvleermuis: 15 mei – 15 juli, periode tussen bezoeken 30 dagen;
 - ruige dwergvleermuis: 15 mei – 15 juli, periode tussen bezoeken 30 dagen;
 - laatvlieger: 15 mei – 15 juli, periode tussen bezoeken 30 dagen.
- zomerverblijfplaats:
 - gewone dwergvleermuis: 15 april – 15 oktober, 1x in kraamperiode, ten minste 1x in ochtend, periode tussen bezoeken 20 dagen;
 - ruige dwergvleermuis: 15 mei – 15 augustus, 1x in kraamperiode, ten minste 1x in ochtend, periode tussen bezoeken 20 dagen;
 - laatvlieger: 15 mei – 15 september, 1x in kraamperiode, in avond, periode tussen bezoeken 20 dagen;
- paarverblijfplaats:
 - gewone dwergvleermuis: 1 augustus – 15 oktober, ten minste 1x in avond, periode tussen bezoeken 20 dagen;
 - ruige dwergvleermuis: 15 augustus – 1 oktober, periode tussen bezoeken 20 dagen.
 - laatvlieger: 15 augustus – 15 oktober, periode tussen bezoeken 20 dagen;
- vliegroute:
 - gewone dwergvleermuis: 15 april – 15 oktober, 1x in kraamperiode, periode tussen bezoeken 8 weken;
 - ruige dwergvleermuis: 15 april – 1 oktober, 1x in kraamperiode, periode tussen bezoeken 8 weken;
 - laatvlieger: 15 april – 1 oktober, 1x in kraamperiode, periode tussen bezoeken 8 weken;

- watervleermuis: 15 april – 15 september, 1x in kraamperiode, periode tussen bezoeken 8 weken;
- foerageergebied:
 - gewone dwergvleermuis: 15 april – 15 oktober, 1x in kraamperiode, periode tussen bezoeken 8 weken;
 - ruige dwergvleermuis: 15 april – 1 oktober, 1x in periode 1 augustus – 1 oktober, periode tussen bezoeken 8 weken;
 - laatvlieger: 15 april – 1 oktober, 1x in kraamperiode, periode tussen bezoeken 8 weken;
 - watervleermuis: 15 april – 15 september, 1x in kraamperiode, periode tussen bezoeken 8 weken.

In totaal zijn er vier avondbezoeken en één ochtendbezoek uitgevoerd om de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden in en rondom het projectgebied te onderzoeken. In onderstaande tabel 3.1 is aangegeven op welke dagen en onder welke condities de veldbezoeken zijn uitgevoerd.

Tabel 3.1 Informatie veldbezoeken

Datum	Zon op	Zon onder	Veldwerk starttijd	Veldwerk eindtijd	Weersomstandigheden	Onderzoek naar	Veldwerkers
15 mei 2019		21.29u	20.30u	23.31u	12°C, 3/8 bewolkt, 3 bft (O)	Kraam- en zomerverblijfplaats	Daisy de Vries Raisja Spijker
18 juni 2019		22:05u	22:07u	00.09u	15°C, 5/8 bewolkt, 1 bft (N)	Kraam- en zomerverblijfplaats laatvlieger, vliegroute en foerageergebied	Daisy de Vries Maikell Verkade
22 juli 2019	05:45u		03:45u	05:47u	17°C, 6/8 bewolkt, 3 bft (ZW)	Zomerverblijfplaats s ruige en gewone dwergvleermuis	Daisy de Vries Maikell Verkade
23 augustus 2019		20:49u	21:15u	23:52u	18°C, onbewolkt, 2 bft (O)	Paarverblijfplaats	Daisy de Vries Raisja Spijker
13 september 2019		20:01u	20:00u	23:03u	16°C, 1/8 bewolkt, 2 bft (NW)	Paarverblijfplaats, vliegroute en foerageergebied	Daisy de Vries Maikell Verkade

3.3 Vogels

Tijdens het verkennend natuuronderzoek zijn huismussen waargenomen binnen het projectgebied. Dit kan betekenen dat nesten of essentieel leefgebied van de huismus binnen het projectgebied aanwezig is. Ook kwam bij het verkennend onderzoek naar voren dat de open schuren en een verlaten kraaiennest mogelijk gebruikt worden als nest- of rustplek voor uilen.

Aan de hand van vogelonderzoek is nader beschouwd welke functie(s) het gebouw, de tuin en de directe omgeving heeft voor vogels. Het vogelonderzoek is uitgevoerd door deskundigen van Sweco. Het vogelonderzoek heeft plaatsgevonden conform de BIJ12 kennisdocumenten (BIJ12d,e,f, 2017) en het soortinventarisatieprotocol (Netwerk Groene Bureaus, 2017). De minimaal benodigde inzet voor deze onderzoeken betreft:

- Huismus: minstens twee bezoeken in de periode 1 april - 15 mei, periode tussen bezoeken 10 dagen;

- Steenuil: minstens drie bezoeken in de periode 15 februari – 30 april, of meer bezoeken buiten optimale periode;
- Kerkuil: minstens drie bezoeken in de periode 1 februari – 15 oktober (minstens één in de periode 1 februari - 31 augustus).
- Ransuil: minstens drie bezoeken in de periode 1 maart – 1 augustus.

In totaal zijn vier avondbezoeken en twee ochtendbezoek uitgevoerd om de mogelijke aanwezigheid van verblijfplaatsen en leefgebieden in het projectgebied te onderzoeken. In onderstaande tabel 3.2 is aangegeven op welke dagen en onder welke condities de veldbezoeken naar vogels zijn uitgevoerd. Bovendien is in de periode van 22 juli tot 23 augustus 2019 een cameraval opgehangen in de westelijke open schuur.

Tabel 3.2 Informatie veldbezoeken

Datum	Zon op	Zon onder	Veldwerk starttijd	Veldwerk eindtijd	Weersomstandigheden	Onderzoek naar	Veldwerkers
1 mei 2019	06.10u		08.45u	10.00u	9°C, 6/8 bewolkt, 2 bft (W)	Huismus, steenuil, kerkuil en ransuil	Daisy de Vries Raisja Spijker
15 mei 2019		21.29u	20.30u	23.31u	12°C, 3/8 bewolkt, 3 bft (O)	Huismus, steenuil, kerkuil en ransuil	Daisy de Vries Raisja Spijker
18 juni 2019		22:05u	22:07u	00.09u	15°C, 5/8 bewolkt, 1 bft (N)	Steenuil, kerkuil en ransuil	Daisy de Vries Maikell Verkade
22 juli 2019	05:45u		03:45u	05:47u	17°C, 6/8 bewolkt, 3 bft (ZW)	Steenuil, kerkuil en ransuil	Daisy de Vries Maikell Verkade
23 augustus 2019		20:49u	21:15u	23:52u	18°C, onbewolkt, 2 bft (O)	Steenuil, kerkuil en ransuil	Daisy de Vries Raisja Spijker
13 september 2019		20:01u	20:00u	23:03u	16°C, 1/8 bewolkt, 2 bft (NW)	Steenuil, kerkuil en ransuil	Daisy de Vries Maikell Verkade

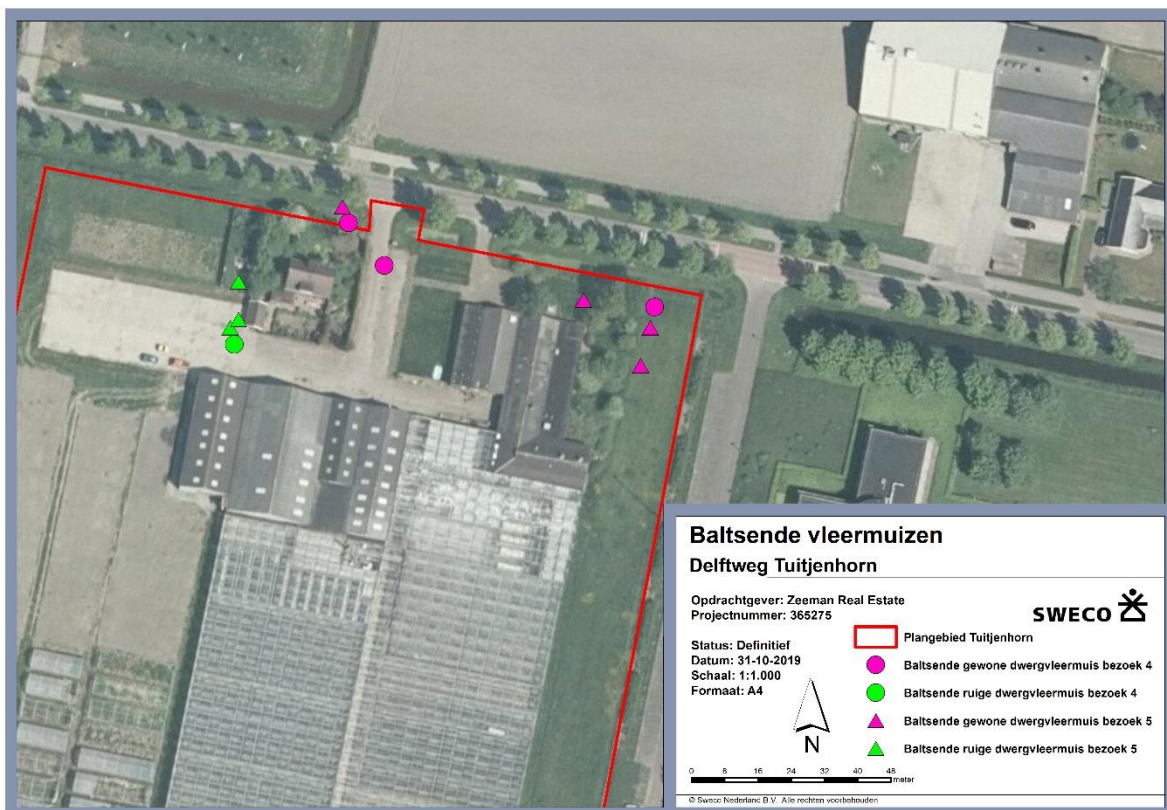
4 Resultaten veldonderzoek

4.1 Vleermuizen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn meerdere aanwijzingen voor de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen gevonden in het onderzoeksgebied:

- Tijdens het 4^e en 5^e bezoek is meermaals (1x en 3x) een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen in de noordoosthoek van de kantoorgebouwen (figuur 4.1).
- Tijdens het 4^e en 5^e bezoek is een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen rondom het woonhuis (figuur 4.1).
- Tijdens het 4^e en 5^e bezoek is meermaals (3x) een baltsende ruige dwergvleermuis waargenomen rondom het schuurtje bij het woonhuis (figuur 4.1).

Verder werden foeragerende gewone dwergvleermuizen (21x, 5x, 3x, 10x, 14x) en ruige dwergvleermuizen (3x tijdens het 2^e bezoek) waargenomen, met name in de open schuur aan het begin van de avonden. Er werden weinig overvliegende vleermuizen waargenomen, ook bij de noordelijke bomenrij langs de weg. Met name gewone dwergvleermuizen vlogen over (5x, 6x, 7x, 6x, 8x), de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis vlogen enkel tijdens het 2^e bezoek respectievelijk 2x en 3x over en de laatvlieger 1x tijdens zowel het 4^e als het 5^e bezoek. Niet alle vliegrichtingen konden bepaald worden door de donkere omgeving, maar wanneer dit wel kon vlogen ze in westelijke richting. Alle waarnemingen zijn in Bijlage 1, tabel B1 tot en met B5 per veldbezoek weergegeven.

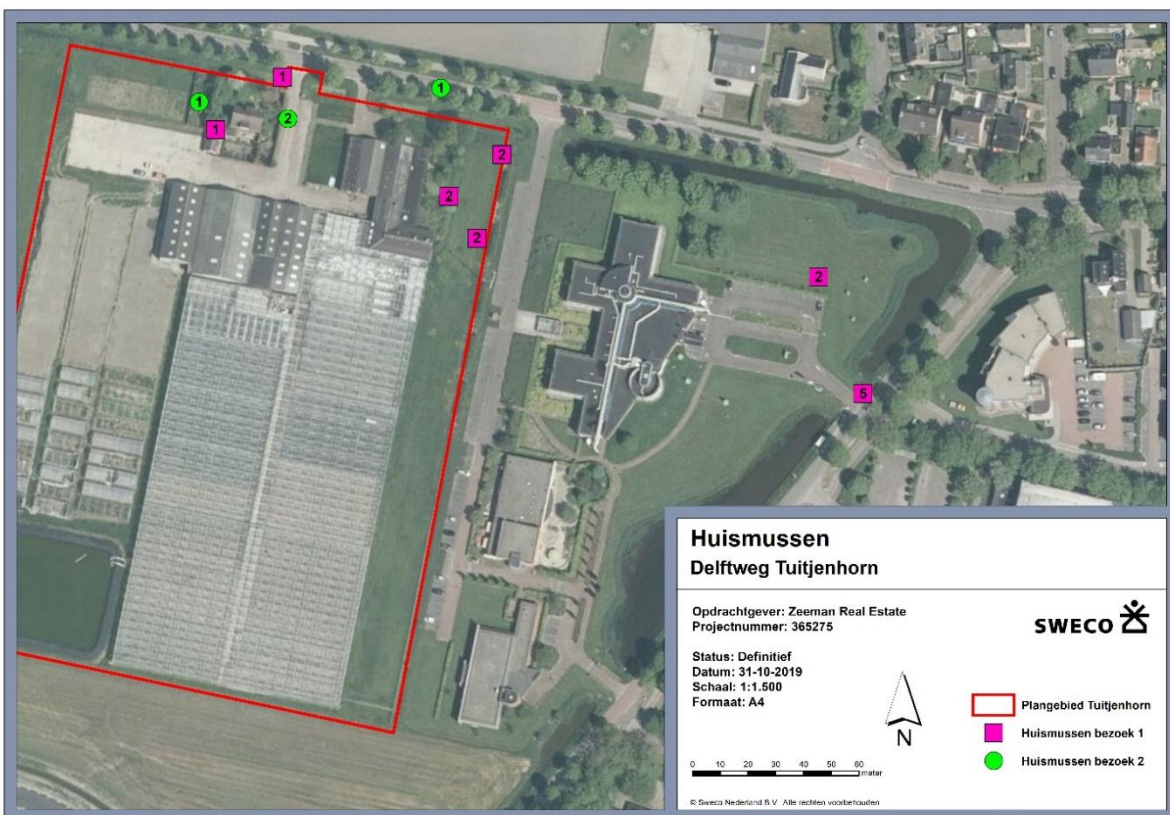

Figuur 4.1 Het projectgebied met de locaties van de baltsende vleermuizen.

4.2 Vogels

4.2.1 Huismus

Tijdens het huismussenonderzoek zijn tijdens het 1^e (1 mei 2019) en 2^e (15 mei 2019) bezoek meerdere huismussen waargenomen. Deze huismussen zijn waargenomen schuilend in de struiken oostelijk rondom het kantoorgebouw, foeragerend in de tuin van het woonhuis (hier waren kippen en daarmee kippenvoer aanwezig) en overvliegend. Er zijn geen nesten aangetroffen. Tijdens de veldbezoeken is ook de omgeving van het projectgebied bekeken, waarbij duidelijk werd dat er meer huismussen aanwezig waren ten oosten van het planebied. Dit is ook de kant waar over-/wegvliegende huismussen naartoe vlogen. De bebouwing daar is geschikt voor nestgelegenheid van huismussen en ook zijn veel lage hegjes aanwezig waarin de huismussen schuilden. Ook is hier water en meer groen aanwezig. Alle waarnemingen zijn in Bijlage 1 tabel B6 en figuur 4.2 weergegeven.

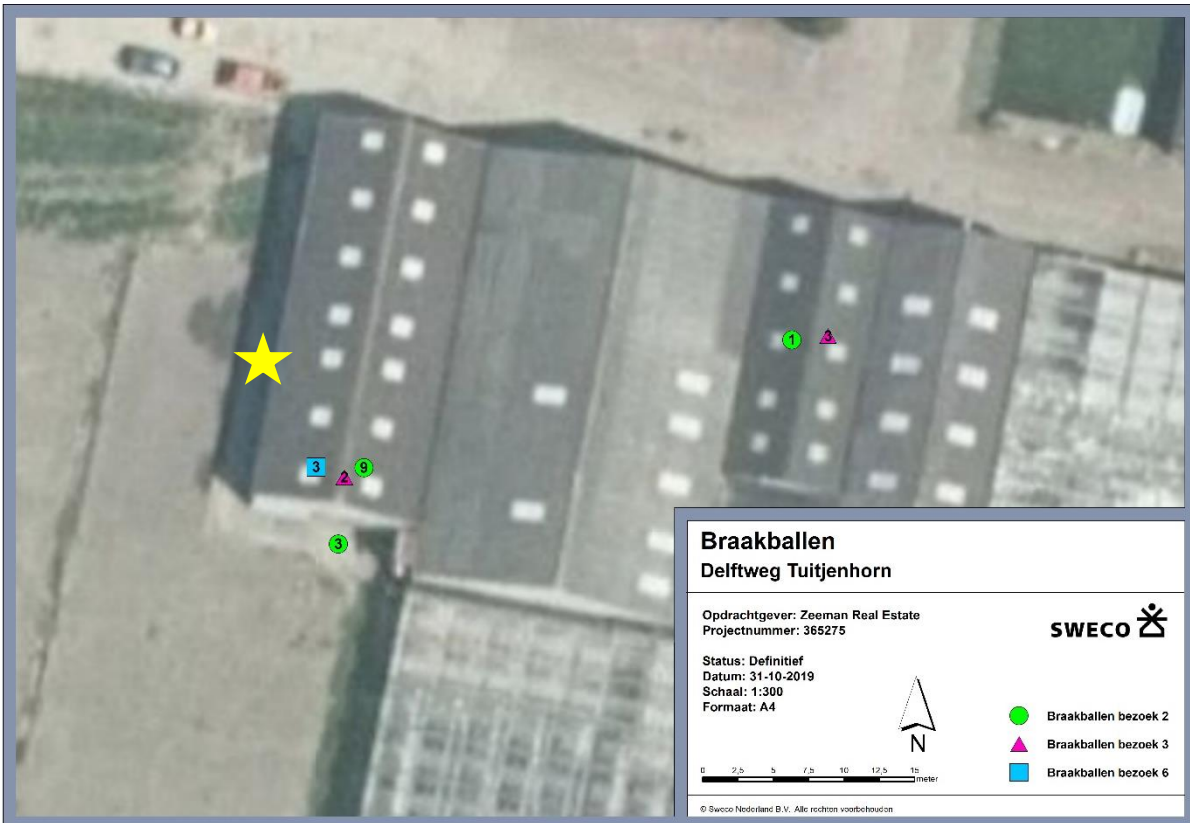
Figuur 4.2 Het projectgebied met de locaties van de waargenomen huismussen, rondjes geven huismussen aan waargenomen tijdens het eerste bezoek, vierkantjes huismussen waargenomen tijdens het tweede bezoek. Als label is het aantal huismussen weergegeven.

4.2.2 Steenuil, kerkuil en ransuil

Tijdens het veldonderzoek naar jaarrond beschermde nesten en rustplaatsen van uilen zijn geen in gebruik zijnde nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen in het onderzoeksgebied. In de boom met het oude kraaiennest die potentieel geschikt is als nestplaats zijn ook geen (rans)uilen aangetroffen.

De geplaatste cameraval heeft geen opnames gemaakt van uilen in de schuur. In de open schuren en buiten de westelijke schuur zijn meerdere keren nieuwe braakballen gevonden,

zie figuur 4.3. In de westelijke schuur werden tijdens het 2e bezoek negen braakballen gevonden, tijdens het 3e bezoek twee en tijdens het 6e bezoek 3 braakballen gevonden. In de oostelijke schuur werden tijdens het 2e bezoek één braakbal en tijdens het 3e bezoek 3 braakballen gevonden. Buiten de westelijke schuur werden alleen tijdens het 2e bezoek drie nieuwe braakballen gevonden. De braakballen in de oostelijke open schuur waren groter dan de braakballen in de westelijke schuur en de braakballen buiten de westelijke schuur, zie figuur 4.4.

Figuur 4.3 Het projectgebied met de locaties van de waargenomen braakballen, rondjes geven braakballen waargenomen tijdens het 2^e bezoek weer, driehoeken de braakballen uit het 3^e bezoek en vierkanten geven braakballen weer die zijn waargenomen tijdens het 6^e bezoek. Als label is het aantal braakballen weergegeven. De gele ster geeft de plaats van de wildcamera weer.

Figuur 4.4 De gevonden braakballen van verschillende grootte. Links de braakbal uit de westelijke schuur (circa 2,5 cm), rechts de braakbal uit de oostelijke schuur (circa 4,5 cm). De braakballen van buiten de westelijke schuur waren even groot als de linker braakbal.

5 Effecten en toetsing

5.1 Vleermuizen

Uit het aanvullend onderzoek blijkt dat binnen het projectgebied drie paarverblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn (figuur 5.1). Het gaat hier om:

- Een paarverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis in de zuidwesthoek van de kantoren.
- Een paarverblijfplaats van één gewone dwergvleermuis aan de noordkant van het woonhuis.
- Een paarverblijfplaats van één ruige dwergvleermuis in het schuurtje van het woonhuis.

Een vaste rust- en verblijfplaats mag niet verstoord of vernietigd worden, ook niet buiten de periode dat deze in gebruik is. De bebouwing in het projectgebied wordt gesloopt. De in deze bebouwing aangetroffen twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis worden derhalve vernietigd. Dit leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, waarvoor een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk is. Aangezien er sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang en uit de onderliggende stukken bij het bestemmingsplan blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is waarbij de aangetroffen verblijfplaatsen behouden kunnen blijven, wordt een ontheffing verleenbaar geacht, indien de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten (gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis) wordt gewaarborgd. Dit kan door tijdig mitigerende en compenserende maatregelen te treffen, zoals het ophangen van (tijdelijke) vleermuiskasten en het aanbrengen van nieuwe voorzieningen voor vleermuizen in de nieuwbouw. Dit betreft bewezen effectieve maatregelen, die er voor zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten niet in het geding komt.

In de open schuur werden ieder bezoek tussen de 3 en 21 foeragerende vleermuizen waargenomen, met name aan het begin van de avond. Het is zeer waarschijnlijk dat het werkelijk aantal aanwezige individuen lager ligt, elke waarneming van een foeragerende vleermuis is namelijk meegenomen, waardoor een individu meerdere malen geteld kan zijn. Dit doet vermoeden dat de vleermuizen uit de directe omgeving in de schuur aan het begin van de avond foerageren in de schuur en daarna doorvliegen naar een andere foerageerplek. Hieruit is af te leiden dat er in de omgeving meerdere foerageerplekken aanwezig, omdat de meesten slechts kort in de buurt van de schuur blijven. Daaruit is op te maken dat het projectgebied geen essentieel foerageergebied voor de vleermuizen is en sloop niet zal leiden tot verlies van essentieel foerageergebied.

Er zijn ieder bezoek minder dan tien overvliegende vleermuizen waargenomen. Het is daarom duidelijk dat het projectgebied geen onderdeel uitmaakt van een essentiële vliegroute. Mogelijke verlichting of andere verstoring van het sloop- en bouwplan zal dus geen effect hebben op essentiële vliegroutes.

5.2 Vogels

5.2.1 Huismussen

Binnen het projectgebied bevinden zich geen vaste nest- en rustplaatsen van de huismus. Er bevinden zich enkele huismussen op het terrein van het projectgebied, gedurende het onderzoek voornamelijk schuilend in de oostelijk gelegen struiken (6), foeragerend op kippenvoer in de tuin van het woonhuis (3), aanwezig in de tuin (1) en overvliegend (2). De oostelijke struiken en de tuin van het woonhuis maken daarmee onderdeel uit van het functioneel leefgebied van de huismus. De kippen en daarmee het voer zijn inmiddels niet meer aanwezig in de tuin, waardoor dit stuk niet meer geschikt is voor de huismus. In de

struiken gaat het om een paar individuen (6 waarnemingen, waarschijnlijk minder individuen), die onderdeel uit maken van een grotere populatie huismussen waarvan de nesten zich buiten het projectgebied bevinden. Buiten het projectgebied bevindt zich voldoende groen om in te schuilen. Het groen in het projectgebied is hier slechts een fractie van.

Binnen het projectgebied bevindt zich dus wel functioneel leefgebied van huismussen in de vorm van winterrustplaatsen en schuilplekken, maar in de omgeving is voldoende overig groen aanwezig in de omgeving. Het projectgebied bevat daarom geen essentieel leefgebied voor de huismussen. De werkzaamheden zullen dus geen essentieel leefgebied van de huismus beschadigen of vernietigen. Een ontheffing voor de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk.

5.2.2 Steenuil, kerkuil en ransuil

Op basis van de inhoud van de braakballen kan worden afgeleid dat het gaat om een uil aangezien er veel botjes in zitten. Bij roofvogels worden nauwelijks botjes en vacht gevonden omdat de prooi wordt verscheurd en geplukt. Op basis van de vindplaats van de braakballen kan toegespitst worden op twee soorten: de steenuil of de kerkuil (BIJ12e,f, 2017). Een steenuil heeft een klein territorium (enkele honderden meters, tijdens het broedseizoen nog minder, (BIJ12f, 2017)). Tijdens de veldbezoeken zijn geen roepende steenuilen waargenomen en zijn geen jongen gehoord, waardoor de aanwezigheid van een rustplaats van de steenuil mede op basis van het kleine territorium is uitgesloten. Daarom wordt geconcludeerd dat alle braakballen van een kerkuil afkomstig zijn. Gezien de braakballen van grote verschillen tussen de twee schuren is het zeer waarschijnlijk dat de rustplekken van in ieder geval twee kerkuilen zijn.

Binnen het projectgebied zijn drie rustplekken van de kerkuil aangetroffen (figuur 5.1). Het gaat hier om:

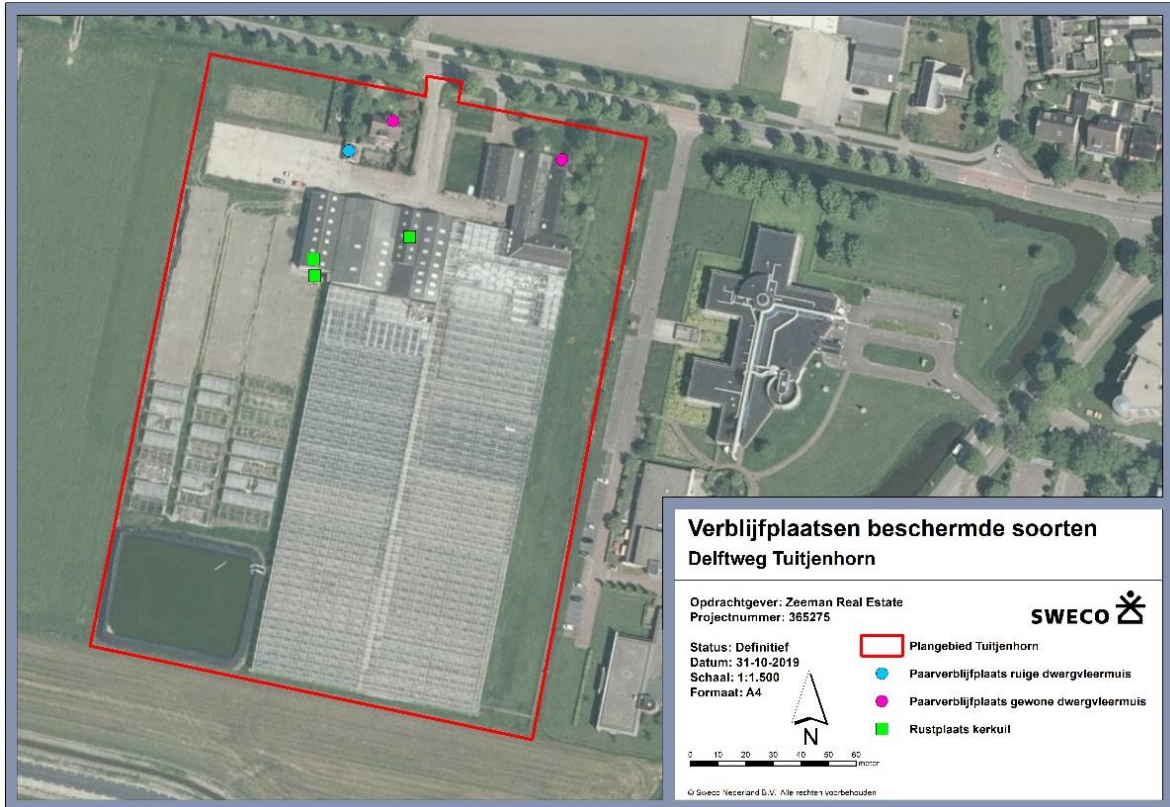
- Een rustplaats van een kerkuil in de oostelijke open schuur;
- Een rustplaats van een kerkuil in de westelijke open schuur;
- Een rustplaats van een kerkuil in het zuiden aan de buitenkant van de westelijke open schuur.

Deze rustplekken zijn niet bekend bij de werkgroep kerkuilen Noord-Holland. Een rustplaats is jaarrond beschermd en mag niet verstoord of vernietigd worden.

De schuren in het projectgebied worden gesloopt. De in deze schuren aangetroffen rustplaatsen van uilen worden derhalve vernietigd. Dit leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, waarvoor een ontheffing noodzakelijk is. Aangezien er sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang en uit de onderliggende stukken bij het bestemmingsplan blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is waarbij de aangetroffen verblijfplaatsen behouden kunnen blijven, wordt een ontheffing verleenbaar geacht, indien de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort (kerkuil) wordt gewaarborgd.

Hiervoor dient in een activiteitenplan te worden onderzocht of er voldoende alternatieve plaatsen geschikt voor rustplaatsen aanwezig zijn. De kerkuil gebruikt een aantal vaste plekken in zijn territorium als nest of rustplaats. De plekken kunnen op enkele honderden meters afstand van elkaar liggen. De kerkuil is flexibel in het wisselen van vaste plek. Het is daarbij wel essentieel dat het aanbod van geschikte plekken groot genoeg is. Is dit het geval, dan wordt de gunstige staat van instandhouding niet aangetast en hoeven geen mitigerende maatregelen uitgevoerd te worden. Zijn er niet voldoende alternatieve plaatsen,

dat dient een locatie in de buurt te worden gezocht waar compensatie kan worden gepleegd, zoals het ophangen van een kerkuilenkast. Dit betreft bewezen effectieve maatregelen, die er voor kunnen zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten niet in het geding komt.

Figuur 5.1 De aangetroffen verblijf- en rustplaatsen van beschermde soorten.

6 Conclusie en aanbevelingen

6.1 Conclusie

Vleermuizen

In het projectgebied zijn:

- twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis; en
- één paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aanwezig, die als gevolg van het voorgenomen plan vernietigd worden.

Dit leidt tot een overtreding van artikel 3.5, vierde lid, Wet natuurbescherming. Voorafgaand aan de sloop van het betreffende gebouw, dient een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden voor het vernietigen van twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis.

In en direct rondom het projectgebied bevinden zich geen essentiële foerageergebieden en vliegroutes voor vleermuizen. Het aanvragen van een ontheffing Wnb ten behoeve van essentiële foerageergebieden en/of vliegroutes is niet noodzakelijk.

Huismus

In het projectgebied zijn geen nesten en geen essentieel leefgebied van de huismus aanwezig. Het aanvragen van een ontheffing Wnb ten behoeve van nesten en essentieel leefgebied is niet noodzakelijk.

Steenuil, kerkuil en ransuil

In het projectgebied zijn:

- drie rustplaatsen van een kerkuil aanwezig, die als gevolg van het voorgenomen plan vernietigd worden.

Dit leidt tot een overtreding van artikel 3.5, vierde lid, Wet natuurbescherming. Voorafgaand aan de sloop van het betreffende gebouw, dient een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden voor het vernietigen van drie rustplaatsen van een kerkuil.

6.2 Aanbevelingen

De aanvraag ontheffing Wet natuurbescherming dient te worden onderbouwd met een activiteitenplan. Geadviseerd wordt om een activiteitenplan op te laten stellen, voorafgaand aan de aanvraag. Tevens wordt geadviseerd om mitigerende maatregelen te treffen. Deze maatregelen zullen beschreven worden in het activiteitenplan.

Bovendien wordt geadviseerd om een ecologisch werkprotocol op te laten stellen, waarin per werkzaamheid wordt aangegeven aan welke voorwaarden voldaan moet worden om overtredingen op basis van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Bronnen

- BIJ12a (2017). Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf> op 30 oktober 2019.
- BIJ12b (2017). Kennisdocument ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-018-Kennisdocument-Ruige-dwergvleermuis-1.0.pdf> op 30 oktober 2019.
- BIJ12c (2017). Kennisdocument watervleermuis *Myotis daubentonii*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-020-Kennisdocument-Watervleermuis-1.0.pdf> op 30 oktober 2019.
- BIJ12d (2017). Kennisdocument huismus *Passer passer*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van: <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf> op 30 oktober 2019.
- BIJ12e (2017). Kennisdocument kerkuil *Tyto alba*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van: <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-011-Kennisdocument-Kerkuil-1.0.pdf> op 31 oktober 2019.
- BIJ12f (2017). Kennisdocument steenuil *Athene noctua*. Versie 1.0, juli 2017. <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf> op 30 oktober 2019.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill. 2011. Vleermuizen, Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Uitgevers BV Utrecht - Zoogdiervereniging Nijmegen.
- Netwerk Groene Bureaus (2017). Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017). Ingezien van: <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-vogel> op 30 oktober 2019.
- Provincie Noord-Holland (2016). Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland. Provinciaal Blad Nr. 6151.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.
- Vries, de, D. (2019). Verkennend natuuronderzoek Delftweg 2019te Tuitjenhorn, Sweco NL referentienummer SWNL0239607.

Bijlage 1 Waarnemingen

Tabel B1 Vleermuiswaarnemingen veldbezoek 1

Tijd	Soortnaam	Activiteit	Abundantie
22:10:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	4
22:12:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:17:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	2
22:23:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	3
22:32:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	2
22:34:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	2
22:35:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:35:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:36:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:39:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:40:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:41:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:41:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:45:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:47:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:47:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:50:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:52:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:53:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:53:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:56:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
23:16:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
23:18:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
23:28:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
23:29:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
23:30:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1

Tabel B2 Vleermuiswaarnemingen veldbezoek 2

Tijd	Soortnaam	Activiteit	Abundantie
22:36:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	2
22:38:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	3
22:41:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:43:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	2
22:46:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
22:48:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	3
22:48:00	Ruige Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:49:00	Ruige Dwergvleermuis	Foeragerend	2
22:54:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	3
22:59:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
23:03:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	2
23:06:00	Ruige Dwergvleermuis	Overvliegend	1
23:08:00	Rosse Vleermuis	Overvliegend	1
23:11:00	Ruige Dwergvleermuis	Foeragerend	1
23:16:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	3
23:16:00	Rosse Vleermuis	Overvliegend	1
23:17:00	Rosse Vleermuis	Overvliegend	1
23:48:00	Ruige Dwergvleermuis	Overvliegend	1
23:52:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1

Tabel B3 *Vleermuiswaarnemingen veldbezoek 3*

Tijd	Soortnaam	Activiteit	Abundantie
04:18:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
04:20:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
04:28:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
04:29:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
04:29:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
04:36:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
04:41:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
04:46:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
04:47:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
04:52:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1

Tabel B4 Vleermuiswaarnemingen veldbezoek 4

Tijd	Soortnaam	Activiteit	Abundantie
21:23:00	Gewone Dwergvleermuis	Baltsend	1
21:29:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	2
21:31:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
21:32:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
21:33:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
21:34:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
21:35:00	Ruige Dwergvleermuis	Baltsend	1
21:38:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
21:39:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
21:42:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
21:42:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
21:45:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	2
21:45:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
21:48:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
22:12:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
22:12:00	Laatvlieger	Overvliegend	1
22:14:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
22:30:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
22:36:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
22:38:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
22:39:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:46:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:52:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:58:00	Gewone Dwergvleermuis	Baltsend	1
23:33:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
23:34:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
23:37:00	Gewone Dwergvleermuis	Baltsend	1

Tabel B5 Vleermuiswaarnemingen veldbezoek 5

Tijd	Soortnaam	Activiteit	Abundantie
20:20:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
20:21:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
20:22:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
20:26:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
20:28:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
20:32:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
20:37:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
20:37:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
20:45:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
20:47:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
20:48:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	2
20:49:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
20:52:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	2
20:54:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
20:59:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	2
21:00:00	Gewone Dwergvleermuis	Overvliegend	1
21:08:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
21:09:00	Laatvlieger	Overvliegend	1
21:10:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
21:18:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
21:33:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
21:36:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
21:42:00	Gewone Dwergvleermuis	Baltsend	1
21:55:00	Gewone Dwergvleermuis	Baltsend	1
22:04:00	Gewone Dwergvleermuis	Foeragerend	1
22:05:00	Gewone Dwergvleermuis	Baltsend	1
22:24:00	Ruige Dwergvleermuis	Baltsend	1
22:35:00	Ruige Dwergvleermuis	Baltsend	1
22:35:00	Gewone Dwergvleermuis	Baltsend	1
22:38:00	Ruige Dwergvleermuis	Baltsend	1

Tabel B6 Huismus waarnemingen

Datum	Tijd	Geslacht	Abundantie	Opmerking
2019-05-01	08:51:00	Onbekend	1	Overvliegend
2019-05-01	09:16:00	Vrouw	2	Uit struik wegvliegend
2019-05-01	09:25:00	Onbekend	5	In de struiken tijlpend
2019-05-01	09:26:00	Vrouw	2	Overvliegend
2019-05-01	09:41:00	Man	1	Foeragerend
2019-05-01	09:50:00	Onbekend	2	Tijlpend
2019-05-01	09:51:00	Onbekend	2	Tijlpend
2019-05-15	20:32:00	Man	1	Roepend
2019-05-15	20:45:00	Man	1	Tijlpend
2019-05-15	21:32:00	Man en vrouw	2	Foeragerend en opvliegend